

برنامه زمان‌بندی نشست اخلاق پژوهش در هشتمین کنگره سالانه متخصصان علوم اطلاعات - ۲۳ و ۲۴ آبان ۱۴۰۳

نام نشست		دبیر نشست		روز، ساعت و مکان برگزاری نشست
اخلاق پژوهش		عباس رجبی دبیر کمیته سلامت و اخلاق پژوهش دانشگاه امام صادق (ع)		تالار اندیشه‌گاه ۱۵:۰۰ تا ۱۳:۳۰ چهارشنبه ۱۴۰۳/۸/۲۳
عنوان نشست				
اخلاق پژوهش و هوش مصنوعی				
چکیده محتوای نشست				
<p>اسناد و برنامه‌های سیاست‌گذاری و حکمرانی ناظر بر هوش مصنوعی که در آن مؤلفه‌های اخلاقی هوش مصنوعی مدنظر باشد برای دولت‌ها، نهادهای سازمان‌های دولتی، شرکت‌های فناوری و ارتباطی، مهندسان، پژوهشگران و حتی کاربران از اهمیت فراوانی برخوردار است. این اهمیت به این دلیل است که دولت‌ها و شرکت‌ها از هوش مصنوعی برای اخذ تصمیماتی استفاده می‌کنند که می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر زندگی تمامی افراد جامعه داشته باشد. مثلاً حاکمیت بر امنیت اطلاعات محرمانه و خصوصی در طرح‌ها و برنامه‌ها چگونه است و نظام هوش مصنوعی چگونه داده‌ها را جمع‌آوری، پردازش و ذخیره می‌کند؟ بررسی و آشنایی با برنامه‌ها و سیاست‌های راهبردی کشورهای جهان در سیاست‌گذاری و حکمرانی اخلاقی هوش مصنوعی می‌تواند نیازها، خلاءها، الزامات و پیاده‌سازی آن را در ایران تسهیل کند چرا که هنوز سازوکار، برنامه‌ها و راهبردهای دقیقی در حوزه سیاست‌گذاری اخلاقی هوش مصنوعی به دلیل نوپا بودن موضوع در کشور وجود ندارد.</p> <p>از سوی دیگر ورود هوش مصنوعی در حوزه‌های مالکیت فکری چالش‌های حقوقی زیادی در قوانین این عرصه همانند ثبت اختراع، حق مؤلف، حق چاپ و انتشار، اصالت اثر و مالکیت فکری به وجود آورده است. قانون‌گذاران همواره با این پرسش‌ها مواجه هستند: آیا اثر حاصل از هوش مصنوعی مولد را می‌توان به عنوان اثر تولیدی و علمی دانست و احراز خالق بودن و یا نبود آن طبق چه مستند و تفسیری انجام می‌شود؟ آیا هوش مصنوعی با مشارکت در خلق اثر، می‌تواند نقش نویسنده همکار را ایفا کند؟ بهره‌گیری و استفاده هوش مصنوعی از سامانه پژوهش‌ها و اطلاعات علمی چگونه باید باشد؟</p> <p>از این روی، امروزه هوش مصنوعی توانسته نقش مهمی را در تولید آثار علمی و پژوهشی در مراکز علمی و دانشگاه‌ها ایفا کند. برخی از این نقش‌ها شامل کمک در فرایندهای پژوهش کمی و کیفی همانند بازیابی و گردآوری، تجزیه و تحلیل، و مقایسه داده‌ها و اطلاعات و یا تولید و خلق آثار علمی هست. اما این رویه‌ها تا چه حد قابل اتکا و پذیرش است تا مسائل کژرفتاری‌های علمی همانند سرقت علمی، جعل و فریب داده‌ها را ایجاد و تشدید نکند؟ ملاحظات اخلاقی در استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی همانند چت‌جی‌پی‌تی چگونه باید باشد؟ پژوهشگران و دانشجویان در تولیدات علمی تا چه حد مجاز به استفاده از آن هستند؟ آیا در ایران می‌توان از ابزارهای هوش مصنوعی برای تولید آثار علمی و پژوهشی بهره برد؟ این پرسش همواره در بکارگیری فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی همانند محیط‌های دیجیتال مطرح است: تبعات و چگونگی استفاده از این ابزارها برای بشر چیست؟</p> <p>در این نشست سعی می‌شود به سیاست‌گذاری و حکمرانی اخلاقی هوش مصنوعی، حقوق مالکیت فکری در بکارگیری هوش مصنوعی و استفاده اخلاقی از هوش مصنوعی در تولیدات علمی و پژوهشی به تبادل نظر بپردازیم.</p>				
ردیف	فعالیت	ارائه‌دهنده(گان)	مدت زمان	توضیحات
۱	طرح موضوع کلی و گزارش فعالیت‌های انجام‌شده تا پیش از برگزاری نشست	دبیر نشست	۱۰ دقیقه	
۲	سخنرانی	دکتر حانیه ذاکری‌نیا، استادیار دانشکده حقوق دانشگاه خصوصی (سخنرانی ضبط‌شده)	۶۰ دقیقه	حقوق مالکیت فکری و هوش مصنوعی در ایران و جهان
	سخنرانی	دکتر فاطمه کنعانی، عضو هیأت علمی پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری		سیاست‌گذاری و حکمرانی اخلاقی هوش مصنوعی
	سخنرانی	هما ارشدی، دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی		اخلاق هوش مصنوعی در پژوهش‌های علمی
		دکتر مهدی محسنیان‌راد، استاد تمام ارتباطات (سخنرانی ضبط‌شده)		ظهور فناوری‌های دیجیتال و اخلاق پژوهش
۳	پرسش و پاسخ	حاضران	۱۵ دقیقه	
۴	جمع‌بندی موضوع و دیدگاه‌های اعضای نشست و حاضران	دبیر نشست	۵ دقیقه	